

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Міжнародні економічні відносини
Спеціальність:	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань:	29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Факультет:	Економічний
Мова навчання:	Українська

Розробники: Шилепницький Павло Іванович, професор кафедри міжнародної економіки, доктор економічних наук, професор

Профайл викладача (-ів)	https://interec.info/persons/shylepnyczkij-pavlo-ivanovych/
Контактний тел.	+38 0372 52-51-56
E-mail:	p.shylepnytskii@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4270
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю Онлайн-консультації: згідно графіку

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Пропонована навчальна дисципліна «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» викладається у 10 семестрі 5 курсу і рекомендована студентам вищих навчальних закладів економічного спрямування, які здобувають фахову освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини»

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних знань про сучасні форми, закономірності розвитку міжнародної конкуренції і практичних навичок аналізу національної конкурентоспроможності, розробки стратегії формування та утримання конкурентних переваг.

3. Пререквізити.

Відповідно до ОПП «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти, навчальна дисципліна «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» пов'язана з наступними курсами: «Глобальна економіка», «Стратегічний менеджмент», «Міжнародний менеджмент», «Управління комунікаціями, конфліктами та бізнес-етика».

4. Результати навчання

Відповідно до ОПП «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти, завданнями навчальної дисципліни є здобуття здобувачами вищої освіти наступних загальних та спеціальних (фахових):

Компетентностей:

СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

СК 4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.

СК 8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

Програмних результатів навчання:

ПРН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій

ПРН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

ПРН 13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	в тому числі					усьог	в тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		о	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Конкурентоспроможність: суть, фактори, методи оцінки												
Тема 1. Конкуренція в системі ринкової економіки	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Конкурентоспроможність товарів і послуг на світовому ринку	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Фактори забезпечення міжнародної конкурентоспроможності	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Мікростратегії міжнародної конкурентоспроможності	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Система управління конкурентоспроможністю підприємства на світовому ринку	15	4	2	-	-	9	-	-	-	-	-	-

Разом за ЗМ1	90	14	7	-	-	69	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю												
Тема 7. Управління якістю як фундамент забезпечення конкурентоспроможності сучасного підприємства	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Конкурентоспроможність галузей у світовому господарстві	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Особливості міжнародної конкурентоспроможності регіонів	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Сучасні моделі конкурентоспроможності національних економік	15	4	2	-	-	9	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях	15	2	1	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Конкурентоспроможність в умовах глобалізації	15	4	2	-	-	9	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ2	90	16	8	-	-	66	-	-	-	-	-	-
Усього годин	180	30	15	-	-	135	-	-	-	-	-	-

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
ЗМ I. Конкурентоспроможність: суть, фактори, методи оцінки		
1	Конкуренція в системі ринкової економіки	12
2	Конкурентоспроможність товарів і послуг на світовому ринку	12
3	Фактори забезпечення міжнародної конкурентоспроможності	12
4	Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства	12
5	Мікростратегії міжнародної конкурентоспроможності	12
6	Система управління конкурентоспроможністю підприємства на світовому ринку	9
ЗМ II. Управління міжнародною конкурентоспроможністю		
7	Управління якістю як фундамент забезпечення конкурентоспроможності сучасного підприємства	12
8	Конкурентоспроможність галузей у світовому господарстві	12
9	Особливості міжнародної конкурентоспроможності регіонів	12
10	Сучасні моделі конкурентоспроможності національних економік	9
11	Регулювання конкуренції на національному і міжнародному рівнях	12
12	Конкурентоспроможність в умовах глобалізації	9

Самостійна робота студентів в рамках з дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» спрямована на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до семінарських занять, обговорення кейсових

завдань, розгляд питань, які виносяться на самостійне вивчення, а також виконання дослідницького завдання (в індивідуальному чи командному форматі) по кожному змістовому модулю. Зміст завдання полягає в необхідності підготувати одну презентацію-відповідь на обране питання із запропонованого студентам переліку (разом не менш, ніж дві презентації, протягом двох модулів вивчення дисципліни). За кожен презентацію, в якій викладено обґрунтовану думку, студент може отримати до 10 балів. Кількість балів, в яку оцінено виконання дослідницького завдання, може бути зменшена за наступні недоліки: неповна відповідь, порушення логіки викладу матеріалу, недостатня аргументація, обмежене використання довідкових джерел, недбале оформлення, неактуальна інформація. Загалом результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання

- МН 1 - вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- МН 2 - практичні методи (практичні роботи);
- МН 3 - наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- МН 4 - пояснювально-ілюстративні методи;
- МН 5 - проблемно-пошукові методи;
- МН 6 - кейс-метод;
- МН 7 - інтерактивні методи;
- МН 8 - ситуаційні завдання;
- МН 9 - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- МН 10 - самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- МН 11 - дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання

- Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:
- МО 1 - фронтальне опитування;
 - МО 2 - індивідуальне опитування;
 - МО 3 - презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
 - МО 4 - презентація результатів виконання командних завдань;
 - МО 5 - захист бізнес-кейсів, проектів;
 - МО 6 - ділові ігри;
 - МО 7 – реферати;
 - МО 8 – есе.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Критерії оцінювання. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку). Максимальна кількість балів складає: за перший і другий модулі – по 30 балів (разом – 60 балів). Максимальна оцінка знань студента під час навчальних занять за кожну тему, виконання завдань для самостійної роботи, підготовки есе – 5 балів, а також 10 балів складає підготовка однієї презентації.

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів заліку (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують студентів). У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до складання заліку.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1 (30 балів)							Змістовий модуль 2 (30 балів)								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК 1	T7	T8	T9	T1	T1	T1	МК 2	40	100
5	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	4	4	5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

МК1, 2 – модульний контроль

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

8. Рекомендована література

8.1 Основна:

1. Козак Ю.Г. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: підприємство - регіон: [монографія] / Ю.Г. Козак, І.О. Уханова, О.А. Єрмакова, О.О. Сукач, С.В. Ляліков, О.В.Сулім, Д.Н. Бурлаченко, О.В. Захарченко, О.Р. Швагер, Н.А. Постова, О.О. Біла, Л.І. Андрусенко, П.Д. Дмитрієв, Д.А. Нікіфоров. – 2019. – 173 с.

2. Кузьмін О.Є., Горбаль Н.І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Підручник. — Львів: Компакт-ЛВ, 2005. — 304 с.
3. Мельник Т.М. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : підручник / Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 456 с.
4. Піддубний І. О., Піддубна А. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посіб. / За ред. І. О. Піддубного.— Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2004.— 264 с.
5. Пономаренко В. С., Піддубна А. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Підручник.— Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2008.— 328 с.
6. Сіваченко І. Ю. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Кредитно-модульний курс: Навч. посіб. / За ред. І. Ю. Сіваченка, Ю. Г. Ко-зака, Н. С. Логвінової. 3-тє вид. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 312 с.
7. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств: монографія / за загальною редакцією професора О.Г. Янкового. – Одеса, Атлант, 2017.— 514 с
8. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: підручник / Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2016. - 456.

8.2 Додаткова:

1. Brittan S. Capitalism with a Human Face. Edward Elgar, 1995. Ch. 10; Krugman P. Competitiveness: Does It Matter? //Fortune/ March 7. 1994
2. Fagerberg J. International Competitiveness // Economic Journal. June 1988. P. 371.
3. Report on competition policy 2004. V. 1/ In 2 Vol. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2005.— 202 pp. ISBN 92-894-6739-8
4. Stalk G., Jr., Hout T. M. Competing Against Time: How Time-Based Competition Is Reshaping Global Markets / New York, 1990. P. 1
5. Азоев Г. Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика / М.: Центр экономики и маркетинга, 1996.— 208 с.
6. Алексунин В. А. Международный маркетинг: Уч. пос. / М.: Издательский дом “Дашков и Ко”, 2000.— 160 с.
7. Альперин Л. Что нужно для успешной конкуренции с зарубежными фирмами // Стандарты и качество.— №2, 1991 г.— С. 12—16.
8. Андреев А. В., Борисова Л. М., Плучевская Э. В. Основы региональной экономики: Уч. пособ. /М.: КНОРУС, 2007.— 336 с. ISBN 5-85971-469-6 978-5-85971-469-8
9. Белоус О. П., Панченко Е. Г. Менеджмент: конкурентоспособность и эффективность.— К.: Знание України, 1992.— 40 с.
10. Беленький П. Ю., Мікула Н. А., Матвеев Є. Е. Конкурентність на транскордонних ринках / Львів: Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2005.— 214 с. ISBN 966-02-3796-0
11. Беленький П. Ю., Шевченко-Марсель В. І., Другов О. О. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможності регіону / НАН України, Ін-т регіональних досліджень.— Львів, 2006.— 129 с.
12. Бленк Дж. Оцінка конкурентоспроможності України в умовах політичних змін // Дзеркало тижня, № 25 (553), 2–8 Липня 2005 р. <http://www.zn.kiev.ua/nn/print/50519/>
13. Буднікевич І. М., Школа І. М. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні / Чернівці: “Зелена Буковина”, 2002.— 202 с. ISBN 966-7123-70-7
14. Ганс А. Конкурентоспособность глобальных предприятий // Проблемы теории и практики управления.— 1995.— №3.— с. 96—104.
15. Гаркавенко С. С. Маркетинг: Підручник / К.: Лібра, 2002.— 712 с.
16. Герчикова И. Н. Менеджмент: Учебник / М.: Банки и биржи ЮНИТИ, 1994.— 685 с.
17. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / Під ред. О. Г. Білоруса.— К: КНЕУ,

9. Інформаційні ресурси

1. Антимонопольний комітет України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://amcu.gov.ua/>
2. Bank for International Settlements (BIS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bis.org
3. European Central Bank (ECB) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ecb.europa.eu
4. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org>
5. International Labour Organization (ILO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ilo.org
6. International Monetary Fund (IMF) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imf.org>
7. International Telecommunication Union (ITU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.itu.int
8. Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oecd.org
9. Paris 21 (P21) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://paris21.org>
10. Statistical Office of the European Union (EUROSTAT) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/home?>
11. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unctad.org>
12. United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unescap.org
13. United Nations Economic Commission for Africa (UNECA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.uneca.org
14. United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unecce.org
15. United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean (UNECLAC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cepal.org>
16. United Nations Economic and Social Commission for Western Asia (UNESCWA) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unescwa.org
17. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://en.unesco.org>
18. United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org/>
19. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unido.org
20. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unodc.org
21. United Nations Statistics Division (UNSD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unstats.un.org>
22. World Bank (WB) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org
23. World Health Organization (WHO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/>
24. World Tourism Organization (UNWTO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unwto.org
25. World Trade Organization (WTO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.wto.org